

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/83/2004

PREFERENCJE PARTYJNE W MAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Niewątpliwie najważniejszym wydarzeniem ostatnich tygodni jest przystąpienie Polski do Unii Europejskiej. Po uroczystych obchodach z tym związanych premier Leszek Miller, zgodnie z wcześniejszą zapowiedzią, złożył dymisję. Na stanowisko nowego szefa rządu prezydent Aleksander Kwaśniewski desygnował Marka Belkę. Nowy premier prowadził intensywne konsultacje polityczne mające na celu zapewnienie nowemu rządowi poparcia w parlamencie. Rozmowy te okazały się jednak bardzo trudne, a zapowiedzi polityków z poszczególnych ugrupowań wskazują, że nowemu gabinetowi rządowemu trudno będzie, przynajmniej w pierwszej próbie, zapewnić sobie parlamentarną większość.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się na początku maja¹, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 52% ankietowanych, dokładnie tyle samo co miesiąc i dwa miesiące wcześniej.

W maju w preferencjach partyjnych Polaków odnotowaliśmy jedynie niewielkie zmiany w układzie notowań, natomiast nieco zmieniła się siła poparcia dla najbardziej liczących się partii. Ugrupowaniem mającym wśród wyborców nadal wyraźnie najwięcej zwolenników jest Platforma Obywatelska, na którą chciałoby głosować 26% zadeklarowanych uczestników wyborów mających sprecyzowane sympatie polityczne, o 3 punkty mniej niż przed miesiącem. Na drugim miejscu znajduje się Samoobrona, którą poparłoby 20% potencjalnych wyborców mających sprecyzowane poglądy polityczne, o 4 punkty mniej niż w kwietniu. Już drugi miesiąc z rzędu obniża się, po rekordowym wyniku z marca, poparcie dla Samoobrony. Zatem w maju obaj liderzy naszego rankingu nieco stracili. Zyskał natomiast znajdujący się na trzecim miejscu PiS, na który w ewentualnych wyborach zamierza głosować 13% wyborców mających określone sympatie partyjne. Poparcie dla PiS wzrosło o 4 punkty i jest to najwyższy odnotowany w tym miesiącu wzrost notowań. Dość

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (168) przeprowadzono w dniach od 7 do 10 maja 2004 roku na liczącej 1006 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

wyraźnie zyskał w maju również PSL, na który chce głosować 8% zadeklarowanych wyborców, o 3 punkty więcej niż w kwietniu. Niewiele mniej zwolenników ma LPR, który zamierza poprzeć 7% potencjalnych uczestników wyborów. Po ustąpieniu premiera Leszka Millera straciły oba ugrupowania podzielonej lewicy - rządząca dotąd SLD oraz SdPi. Obie partie znalazły się w tym miesiącu na granicy wyborczego progu, deklaracje głosowania na każdą z nich złożyło po 5% zadeklarowanych wyborców (w obu przypadkach nieznacznie mniej niż w kwietniu). Jeszcze mniej uczestników wyborów zamierza oddać głos na UP, UW, KPEiR (po 3%) oraz UPR (2%). W tym miesiącu swoją obecność na scenie politycznej znaczyły także DPL, ChD III RP oraz RO (po 1%). Poparcie dla pozostałych ugrupowań (w tym nowej partii Centrum) nie sięgnęło jednego punktu procentowego.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	XI/XII 2003	XII 2003	I 2004	II 2004	II 2004**	II/III 2004	III 2004	III 2004**	IV 2004	V 2004
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	26	26	29	31	29	29	27	26	29	26
Samoobrona RP	12	13	11	18	19	23	24	29	24	20
Prawo i Sprawiedliwość	12	12	13	10	9	10	15	9	9	13
Polskie Stronictwo Ludowe	7	6	6	5	7	7	4	4	5	8
Liga Polskich Rodzin	9	8	10	8	11	9	7	10	6	7
Sojusz Lewicy Demokratycznej	18	17	17	18	12	11	10	8	6	5
Socjaldemokracja Polska	-	-	-	-	-	-	-	-	7	5
Unia Pracy	2	4	4	3	3	3	3	2	4	3
Unia Wolności	2	3	3	2	2	1	2	3	2	3
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	5	3	1	2	3	2	2	5	1	3
Unia Polityki Realnej	1	0	0	1	1	1	0	1	1	2
Chrześcijańska Demokracja III RP	-	0	1	0	1	1	0	0	1	1
Demokratyczna Partia Lewicy	-	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Rodzina-Ojczyzna	-	1	1	0	0	0	1	0	0	1
Inne	3	4	1	2	1	1	1	2	3	1
N=	389	382	464	402	455	617	426	411	396	410

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

** Badania wykonane na zamówienie „Gazety Wyborczej”, Radia Zet i TVN

Nadal co piąty Polak chcący uczestniczyć w życiu politycznym i zamierzający wziąć udział w wyborach nie wiedziałby, na kogo oddać swój głos. W porównaniu z pomiarem z kwietnia odsetek niezdecydowanych nieco się obniżył (o 3 punkty).

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?													
	IX	X	XI	XI/XII	XII	I	II	II*	II/III	III	III**	IV	V
	2003					2004							
	w procentach												
Trudno powiedzieć	25	27	23	22	26	21	21	19	20	20	20	24	21
* Badania wykonane na zamówienie „Gazety Wyborczej”, Radia Zet i TVN													

W okresie bezpośrednio poprzedzającym majowy sondaż preferencje polityczne Polaków zmieniły się tylko w niewielkim stopniu, choć kierunek tych zmian wydaje się znaczący. W rankingu popularności partii politycznych zmniejszył się dystans dzielący obu dotychczasowych liderów - PO i Samoobronę - od pozostałych ugrupowań. Stało się tak z jednej strony z powodu niewielkiego spadku poparcia dla tych dwóch partii, z drugiej zaś dzięki wzrostowi notowań partii znajdujących się dotąd na dalszych pozycjach, w tym szczególnie wyraźnie dla PiS oraz PSL, które w ubiegłych miesiącach znajdowało się na granicy progu wyborczego. Wprawdzie PO i Samoobrona nadal wyraźnie przewodzą stawce, jednak ich rywalizacja przybiera charakter nieco mniej dychotomizujący i niszczący (jeśli idzie o siłę poparcia) dla pozostałych ugrupowań. Po ustąpieniu premiera Leszka Millera i jego rządu na lewicy pogłębił się kryzys - SLD i SdPi uzyskały łącznie w tym miesiącu wynik zbliżony do tego, jaki miał Sojusz przez rozpadem; gdyby wybory odbywały się teraz, ich przedstawiciele mogliby w ogóle nie znaleźć się w nowym parlamencie.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	52	18	31	1005
Płeć				
Mężczyźni	57	16	27	480
Kobiety	46	19	34	525
Wiek				
18-24 lat	48	24	28	153
25-34	48	18	33	181
35-44	51	18	31	170
45-54	55	16	29	206
55-64	59	14	27	117
65 lat i więcej	49	15	35	179
Miejsce zamieszkania				
Wies	55	17	28	367
Miasto do 20 tys.	51	12	37	129
20-100 tys.	50	24	26	199
101-500 tys.	47	15	38	199
501 tys. i więcej mieszk.	53	20	27	112
Wykształcenie				
Podstawowe	43	20	37	282
Zasadnicze zawodowe	53	16	31	261
Średnie	54	16	30	351
Wyższe	63	19	17	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	64	21	16	73
Prac.umysł.niż.szczębla	46	27	27	75
Pracownicy fiz.- umysł.	42	23	34	93
Robotnicy wykwalifikowani	48	14	37	83
Robotnicy niewykwalifik.	49	20	31	32
Rolnicy	61	21	18	53
Pracujący na własny rach.	51	12	37	47
Bierni zawodowo				
Renciści	46	20	35	107
Emeryci	56	12	32	209
Uczniowie i studenci	67	13	20	75
Bezrobotni	42	18	40	118
Gospodynie domowe i inni	53	18	29	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	47	20	33	153
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	57	22	21	58
sekt. pryw. poza rolnict.	51	19	30	197
prywatnym gosp. rolnym	61	21	18	58
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	37	23	40	97
300-399	45	25	30	75
400-599	49	15	36	179
600-800	54	21	26	175
Powyżej 800 zł	63	13	24	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	19	37	344
Średnie	55	16	29	436
Dobre	58	18	24	225
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	16	24	66
Raz w tygodniu	59	15	26	500
1-2 razy w miesiącu	49	25	26	159
Kilka razy w roku	39	21	40	175
W ogóle nie uczestniczy	36	13	51	103
Poglądy polityczne				
Lewica	56	12	31	154
Centrum	44	24	32	306
Prawica	69	13	18	273
Trudno powiedzieć	40	19	41	271

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	Centrum	ChD III RP	DPL	IdP	KPEiR	LPR	PLD	PO RP
Ogółem	0	1	1	0	3	7	0	26
Płeć								
Mężczyźni	0	1	0	0	1	7	0	28
Kobiety	1	1	1	0	5	6	1	25
Wiek								
18-24 lat	0	2	0	1	0	2	0	31
25-34	0	3	0	0	0	4	1	33
35-44	0	2	1	0	2	5	0	39
45-54	1	0	1	0	0	12	0	23
55-64	0	0	0	0	2	12	0	23
65 lat i więcej	1	1	1	0	12	5	0	10
Miejsce zamieszkania								
Wieś	0	1	0	0	2	8	0	19
Miasto do 20 tys.	0	3	2	0	5	4	2	33
20-100 tys.	1	3	0	0	3	9	0	35
101-500 tys.	0	0	1	1	1	6	0	25
501 tys.i więcej mieszk.	1	0	2	0	4	4	0	26
Wykształcenie								
Podstawowe	0	4	0	0	9	8	0	11
Zasadnicze zawodowe	0	0	1	0	0	12	1	25
Srednie	0	1	1	1	2	5	0	29
Wyzsze	2	0	0	0	0	2	0	41
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	2	0	0	0	0	6	0	39
Prac.umysł.niż.szczebła	0	4	3	0	4	0	0	36
Pracownicy fiz.-umysł.	0	0	3	0	0	10	0	26
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	0	0	0	8	0	43
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	0	0	0	0	54
Rolnicy	0	0	0	0	0	3	0	0
Pracujący na własny rach.	0	0	0	0	0	6	0	51
Bierni zawodowo								
Renciści	0	0	0	0	3	13	0	5
Emeryci	1	1	1	0	8	6	0	17
Uczniowie i studenci	0	2	0	2	0	2	0	28
Bezrobotni	0	0	0	0	0	12	3	20
Gospodynie domowe i inni	0	9	0	0	6	15	0	37
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	1	0	2	0	2	6	0	31
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	0	4	3	0	0	3	0	35
sekt. pryw. poza rolnict.	0	0	0	0	0	5	0	44
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	0	0	3	0	3
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	0	0	0	0	0	4	0	27
300-399	0	9	0	0	4	15	0	19
400-599	0	3	1	1	4	7	0	18
600-800	0	0	1	0	5	6	0	20
Powyżej 800 zł	1	0	1	0	2	7	0	40
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	1	2	1	3	8	0	13
Srednie	0	0	0	0	4	8	1	24
Dobre	0	2	0	0	1	4	0	43
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0	3	0	0	8	17	0	14
Raz w tygodniu	0	2	1	0	2	9	0	28
1-2 razy w miesiącu	1	0	0	0	0	0	0	17
Kilka razy w roku	0	0	0	2	4	0	0	30
W ogóle nie uczestniczy	0	0	2	0	4	5	0	36
Poglądy polityczne								
Lewica	0	2	3	0	0	3	0	11
Centrum	1	1	0	0	5	5	0	28
Prawica	0	1	0	0	0	10	0	38
Trudno powiedzieć	0	2	1	0	11	5	2	6

(continued)

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	PPS	PSL	PiS	RO	RKN	Samoobrona	SdPl	SLD
Ogółem	0	8	13	1	0	20	5	5
Płeć								
Mężczyźni	0	10	11	0	0	23	5	5
Kobiety	0	6	14	2	1	16	5	6
Wiek								
18-24 lat	0	12	14	1	0	14	10	6
25-34	0	1	13	0	0	26	4	5
35-44	0	16	7	0	0	10	6	5
45-54	0	7	13	3	0	22	3	5
55-64	2	4	18	0	0	21	10	2
65 lat i więcej	0	8	13	1	2	23	2	10
Miejsce zamieszkania								
Wieś	0	19	7	0	0	34	2	4
Miasto do 20 tys.	0	5	7	4	0	16	3	11
20-100 tys.	0	4	11	0	0	7	9	5
101-500 tys.	1	0	23	0	2	19	7	5
501 tys.i więcej mieszk.	0	1	20	5	0	5	6	6
Wykształcenie								
Podstawowe	0	9	7	2	2	37	4	2
Zasadnicze zawodowe	0	11	6	2	0	32	1	5
Średnie	1	8	18	1	0	9	6	7
Wyższe	0	2	18	0	0	2	12	7
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	2	20	0	0	4	12	0
Prac.umysł.niż.szczebla	0	2	11	5	0	4	10	6
Pracownicy fiz.-umysł.	0	0	18	0	0	20	2	13
Robotnicy wykwalifikowani	3	7	10	0	0	17	0	4
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	0	0	46	0	0
Rolnicy	0	46	0	0	0	47	0	4
Pracujący na własny rach.	0	0	16	0	0	9	4	0
Bierni zawodowo								
Renciści	0	7	12	2	4	28	9	7
Emeryci	0	7	15	1	0	25	3	9
Uczniowie i studenci	0	10	18	0	0	8	12	10
Bezrobotni	0	16	9	3	0	29	2	0
Gospodynie domowe i inni	0	7	4	0	0	10	4	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	0	3	12	0	0	13	9	10
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	3	0	9	0	0	12	11	0
sekt. pryw. poza rolnict.	0	4	17	2	0	11	2	6
prywatnym gosp. rolnym	0	42	0	0	0	48	0	4
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	0	20	10	0	6	27	3	3
300-399	0	10	8	3	0	28	0	0
400-599	0	11	19	1	0	21	4	5
600-800	1	5	9	1	0	23	3	10
Powyżej 800 zł	0	3	17	0	0	5	9	6
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	8	13	3	1	32	4	5
Średnie	0	10	14	0	0	19	6	4
Dobre	0	6	11	1	0	8	6	8
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0	6	17	0	0	22	0	4
Raz w tygodniu	0	7	14	1	1	19	5	2
1-2 razy w miesiącu	0	14	11	2	0	30	3	14
Kilka razy w roku	2	6	12	0	0	20	8	8
W ogóle nie uczestniczy	0	7	3	0	0	0	13	14
Poglądy polityczne								
Lewica	1	7	6	1	0	16	19	21
Centrum	0	12	8	1	0	19	4	4
Prawica	0	5	20	1	1	17	1	0
Trudno powiedzieć	0	12	9	0	0	35	3	5

(continued)

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?
(%)

	UPR	UP	UW	Zieloni 2004	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	2	3	3	0	1	410
Płeć						
Mężczyźni	2	2	3	0	1	224
Kobiety	2	3	3	0	2	186
Wiek						
18-24 lat	0	5	1	0	0	58
25-34	3	4	1	0	2	69
35-44	5	0	0	1	1	69
45-54	0	2	4	0	3	94
55-64	2	0	3	2	0	50
65 lat i więcej	0	4	5	0	0	71
Miejsce zamieszkania						
Wieś	0	1	0	1	1	141
Miasto do 20 tys.	0	2	3	0	0	48
20-100 tys.	4	1	3	1	2	85
101-500 tys.	3	3	0	0	3	83
501 tys.i więcej mieszk.	2	8	10	0	0	52
Wykształcenie						
Podstawowe	0	4	1	0	0	81
Zasadnicze zawodowe	1	2	0	0	0	108
Średnie	2	3	3	0	2	159
Wyższe	5	0	7	1	2	63
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	5	2	9	0	0	40
Prac.umysł.niż.szczębla	8	0	0	2	5	33
Pracownicy fiz.- umysł	4	0	0	0	4	31
Robotnicy wykwalifikowani	0	8	0	0	2	29
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	0	0	11
Rolnicy	0	0	0	0	0	23
Pracujący na własny rach.	5	6	0	0	3	23
Bierni zawodowo						
Renciści	0	6	3	0	0	34
Emeryci	0	1	5	1	0	91
Uczniowie i studenci	0	5	2	0	0	40
Bezrobotni	0	0	3	0	3	37
Gospodynie domowe i inni	0	8	0	0	0	19
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	3	0	5	1	2	55
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	9	6	0	0	3	30
sekt. pryw. poza rolnict.	3	3	1	0	2	85
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	0	0	25
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	0	0	0	0	0	26
300-399	0	5	0	0	0	30
400-599	0	3	0	0	2	70
600-800	4	3	5	1	3	80
Powyżej 800 zł	1	1	5	1	0	103
Ocena własnych war. mater.						
Złe	0	1	2	0	1	114
Średnie	3	3	3	1	1	183
Dobre	2	4	3	0	2	113
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	0	5	4	0	0	29
Raz w tygodniu	2	2	2	0	1	228
1-2 razy w miesiącu	2	2	1	1	2	64
Kilka razy w roku	0	3	5	0	0	54
W ogóle nie uczestniczy	3	2	7	0	5	34
Poglądy polityczne						
Lewica	2	4	3	0	2	76
Centrum	0	2	5	2	3	104
Prawica	3	2	1	0	0	175
Trudno powiedzieć	2	5	1	0	1	55